

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΟΝ ΑΝΑΒΡΑΣΜΟ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ: ΤΟ ΑΔΙΕΞΟΔΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ

ΞΕΝΟΦΩΝ Α. ΓΙΑΤΑΓΑΝΑΣ

Οι δυναμικές κινητοποιήσεις των αγροτών στις αρχές του 2009 και η παροχή από την κυβέρνηση 500 εκατομμυρίων ευρώ προκειμένου να αποσύρουν τα τρακτέρ από τους δρόμους, εικονογραφούν ένα αδιέξοδο που έχει βαθιές ρίζες και δεν φαίνεται εύκολο να ξεπεραστεί.

Η κυβέρνηση της ΝΔ ισχυρίστηκε τότε ότι το σημαντικό αυτό ποσό, που ερχόταν σημειωτέον να προστεθεί στα 2 δις των νομίμων κοινοτικών επιδοτήσεων, οι οποίες είχαν καταβληθεί μόλις ένα μήνα πριν, τον Δεκέμβριο του 2008, αποτελεί αποζημίωση για μη αναμενόμενες ζημιές που υπέστησαν οι καλλιεργητές την προηγούμενη γεωργική περίοδο. Από τα συμφραζόμενα όμως των μπλόκων, από την απουσία πρόσφατων φυσικών καταστροφών, από τον οριζόντιο χαρακτήρα σε όλους σχεδόν τους παραγωγούς και από το εύρος των προϊόντων, προκύπτει ότι επρόκειτο μάλλον περί συμπληρωματικών συγκεκριμένων κρατικών ενισχύσεων στο σύνολο του αγροτικού τομέα της οικονομίας. Αν οι αγρότες ανέμεναν περαιτέρω αύξηση και φέτος των διεθνών τιμών, π.χ. των σιτηρών, και επέλεξαν να αποθηκεύσουν ποσότητες ή να σπείρουν ευρύτερες εκτάσεις με την προσδοκία μεγαλύτερων ακόμα κερδών, δεν δικαιούνται να ζητούν σήμερα αποζημιώσεις για την μη επέλευση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων. Δεν νομιμοποιούνται να απαιτούν από το κοινωνικό σύνολο να καλύψει το δικό τους επιχειρηματικό ρίσκο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάζει αναπόφευκτα το ζήτημα και παρά τις διαβεβαιώσεις των αρμοδίων, δεν αποκλείεται να αποφανθεί ότι τα σχετικά ποσά εδόθησαν κατά παράβαση της κοινοτικής νομοθεσίας και ότι πρέπει επομένως να αναζητηθούν εφόσον έχουν ήδη καταβληθεί στους «δικαιούχους». Περισσότερο να

υπογραμμιστούν οι αρνητικότερες συνέπειες μιας τέτοιας εξέλιξης.

Όμως, αυτό δεν είναι το σημαντικότερο στοιχείο της υπόθεσης αυτής, η οποία αναδεικνύει την εν γένει απουσία συνετής και αποτελεσματικής γεωργικής πολιτικής από τους υπευθύνους και την έλλειψη συνείδησης από τους ίδιους τους αγρότες για τα πραγματικά προβλήματα του κλάδου τους.

Οι υπουργοί της ΝΔ, οι οποίοι επί κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ ανέβαιναν στα τρακτέρ σιγοντάροντας έτσι τον αποκλεισμό των εθνικών οδών, θερίζουν σήμερα τους καρπούς της λαϊκιστικής τους στάσης. Υπό το πρόσχημα της άσκησης κοινωνικής πολιτικής υπέρ των ασθενέστερων κοινωνικών στρωμάτων, υποκύπτουν ουσιαστικά σε ωμό εκβιασμό. Εκταμιεύουν, σε συνθήκες έντονης δημοσιονομικής κρίσης, μισό δις που θα λείψει από τον ήδη ελλειμματικότατο προϋπολογισμό και θα υποκατασταθεί με δανεισμό υπό εξαιρετικά επαχθείς όρους, υπονομεύοντας το μέλλον των επερχόμενων γενεών. Παράλληλα, καί-δεύουν αδιάκριτα όλους τους αγρότες, συμβάλλοντας στη δημιουργία δημοσιο-υπαλληλικής συνείδησης στους κόλπους τους, αποπροσανατολίζοντάς τους από τα πραγματικά προβλήματα του γεωργικού τομέα, δυσκολεύοντας ταυτόχρονα τις αναγκαίες αναδιαρθρώσεις και προσαρμογές.

Αλλά και οι διαδοχικές κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ από το 1981 μέχρι το 2004 φέρουν ακόμα πιο σημαντικές ευθύνες: οι τεράστιες κοινοτικές επιδοτήσεις 25 συναπτών ετών δεν κατευθύνθηκαν στον εκσυγχρονισμό της γεωργίας αλλά στήριξαν κυρίως τη δημιουργία πελατειακών σχέσεων στην ύπαιθρο. Την ίδια στιγμή, η ακολουθούμενη πολιτική έτεινε συνεχώς στην αποσύνδεση της παραγωγής από την αγορά, στην ενθάρρυνση των αγροτών να παράγουν σχεδόν αποκλειστικά για την παρέμβαση, στην αποφυγή

της ανάληψης οιασδήποτε επιχειρηματικού κινδύνου και υπευθυνότητας, πράγματα που διέλυσαν σταδιακά τον κοινωνικό ιστό της επαρχίας, συνέργησαν στην προϊούσα καταστροφή του περιβάλλοντος και στέρησαν τους Έλληνες καταναλωτές από ποιοτικά αγροτικά προϊόντα σε σχετικά χαμηλές τιμές. Το ΚΚΕ πλειοδοτεί προς την ίδια κατεύθυνση, ενώ και η ανανεωτική αριστερά μοι-άζει να σύρεται στον ίδιο ολισθηρό και αδιέξοδο δρόμο.

Τέλος, δεν είναι άμοιροι ευθυνών και οι ίδιοι οι αγρότες: ενώ έζησαν επί χρόνια υπό την ισχυρότατη προστασία της ΚΑΠ και ενώ αύξησαν το εισόδημά τους και βελτίωσαν εντυπωσιακά το βιοτικό τους επίπεδο, δεν στάθηκαν ικανοί να αξιοποιήσουν ενεργητικά τους τεράστιους δημόσιους (εθνικούς και κοινοτικούς) πόρους. Αντίθετα, τους έστρεψαν στην αλόγιστη ιδιωτική κατανάλωση, χωρίς μάλιστα να λογοδοτήσουν ποτέ σχετικά με τη χρήση τους. Οι συνεταιρισμοί τους, παρά ορισμένες φωτεινές εξαιρέσεις, μπήκαν γρήγορα στο πελατειακό παιχνίδι και στάθηκαν ανίκανοι να εκλογικεύσουν την παραγωγή και την εμπορία των προϊόντων, αφήνοντας ελεύθερο το έδαφος στην απληστία και την ασυδοσία πάσης φύσεως μεσαζόντων.

Η κατάσταση αυτή επεκτείνεται και διαιωνίζεται με παροχές του τύπου των 500 εκατομμυρίων που δίνονται χωρίς εμφανείς αντικειμενικούς λόγους, χωρίς διαφανείς διαδικασίες και, κυρίως, χωρίς καμία απολογιστική υποχρέωση. Η συνέχιση των πρακτικών αυτών θα οδηγήσει την ελληνική γεωργία σε οριστική χρεοκοπία, θα συμβάλει στην ερήμωση της υπαίθρου και στην περαιτέρω πτώχευση του αστικού πληθυσμού. Η χώρα χρειάζεται επείγοντως ένα διαφορετικό πρότυπο αγροτικής ανάπτυξης που θα βασίζεται στη σύνδεση της παραγωγής με τις ανάγκες και τις δυνατότητες απορρόφησης της αγοράς, στην ενίσχυ-

Ο Ξενοφών Γιαταγάνας διετέλεσε νομικός σύμβουλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

ση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας, στην πραγματοποίηση οικονομικών κλίμακας με τη συνένωση των εκμεταλλεύσεων και την ακριβή καταγραφή των ακολουθούμενων κατά κύριο επάγγελμα δραστηριοτήτων, στην στοχευμένη διάθεση κυρίως σε δραστηριότητες αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών και ανάπτυξης της υπαίθρου και στον αυστηρό έλεγχο της διάθεσης των πόρων, με παράλληλο καθήκον λογοδοσίας εκ μέρους των δικαιούχων.

Οι αγρότες έχουν βέβαια και κάποιες δικαιολογίες: εθίστηκαν από την παραδοσιακή λειτουργία της ΚΑΠ που τους προέτρεπε να παράγουν συνεχώς μεγαλύτερες ποσότητες και δεν είδαν έγκαιρα το ότι η ίδια αυτή πολιτική αρρώστησε από την επιτυχία της. Σ' αυτό δεν τους βοήθησε και το επίσημο κράτος που αρέσκετο να παρουσιάζει σαν δική του επιτυχία την επί σειρά ετών αύξηση του εισοδήματός τους, χωρίς να τους εξηγεί τα όρια της ΚΑΠ και τις αναδιαρθρώσεις που απαιτούσε η αναγκαία

αναθεώρησή της. Το μόνο θετικό και ελπιδοφόρο στοιχείο είναι ότι φαίνεται να δημιουργείται μια καινούργια τάξη νέων αγροτών που έχουν συνειδητοποιήσει την αναγκαιότητα αλλαγών για την αναγέννηση της ελληνικής υπαίθρου. Μακάρι να τους στηρίξει η κοινωνία ώστε να υπερισχύσουν απέναντι στους πάσης φύσεως και χρώματος αγροτοπατέρες του παρελθόντος.

Αθήνα, 17 Μαρτίου 2009

ΟΡΟΙ ΥΠΕΡΨΗΦΙΣΕΩΣ ΤΗΣ Ε.Δ.Α.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

1) Νά μὴ τεθῇ ὁρος μειώσεως ἢ ἐξασθενήσεως τοῦ μὴ κομπορμισμοῦ μου.

2) Νά μὴν εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ὑπακούω εἰς κομματικὰ συνθήματα ὁπορτουνιστικὰ ἢ ἀποβλέποντα μόνον εἰς κομματικὴν σκοπιμότητα.

3) Νά μὴ λάβω μέρος εἰς καμίαν δρᾶσιν ποὺ νὰ τείνῃ εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς ἐξατομικευμένης ἐλευθερίας μου.

4) Νά μὴν εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἐξαλείψω ἢ νὰ νοθεύσω τὰς φιλοσοφικάς, ἀνθρωπιστικάς ἢ αἰσθητικάς θεωρίας μου.

5) Νά μὴν ὑπάρξῃ ἀξίωσις νὰ νοθεύσω ἢ νὰ ἀποδυναμώσω ἢ νὰ ἀλλοιώσω τὰς περὶ ἔρωτος καὶ ἐρωτισμοῦ ιδέας μου.

6) Νά μὴ θεωροῦμαι πειθήνιον ὄργανον τοῦ κόμματος τὸ ὁποῖον ἀποφασίζω νὰ ὑποστηρίξω, ὅχι διότι συμφωνῶ εἰς τὸ σύνολον τῶν ἐπιδιώξεών του, ἀλλὰ διότι ἐπιτρέπει περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα σήμερον νὰ ἐπιδιώξῃ ὁ ἐλεύθερος ἄνθρωπος τὴν ἀντικατάργησιν τῶν παλαιῶν κα-

ἐκμεταλλεύσεώς του ἀπὸ ἄλλα ἄτομα ἢ ὁμάδας.

7) Νά μὴ θεωρηθῇ ἡ πολιτικὴ τοποθέτησίς μου ὡς παραδοχὴ ἐκ τῶν προτέρων τῶν ἀποφάσεων τῆς ἡγεσίας του.

8) Νά μὴ ἐπιδιωχθῇ μὴ φιλελευθέρᾳ ἐπιβολὴ ἰδεῶν, σκοπῶν καὶ νὰ μὴ ἀσκηθῇ ἐπάνω μου πίεσις εἰς ζητήματα συνειδήσεως, ἢ ὅποια πρέπει νὰ παραμείνῃ ἐλευθέρᾳ εἰς ἀποδοχὴν ἢ ἀπόρριψιν τῶν ὑπὸ συζήτησιν θεμάτων.

9) Νά γίνῃ δεκτὸν ἐκ τῶν προτέρων τὸ δικαίωμά μου νὰ ἀντιπροτείνω λύσεις ποὺ νὰ μὴ με ἀναγκάζουν νὰ ἐγκαταλείψω τὸ κόμμα ποὺ θεωρῶ ὡς περισσότερον κατάλληλον καὶ ἱκανὸν νὰ πραγματοποιήσῃ ἢ νὰ ὑλοποιήσῃ τὶς προσωπικὲς ιδέες μου γιὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν εἰς ὠρισμένα καίρια σημεῖα ποὺ ἀποβλέπουν εἰς ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλυτέραν διεύρυνσιν τῶν δυνατοτήτων νὰ ἐπιτευχθῇ τὸ μάξιμουμ τῆς εὐτυχίας τοῦ συνόλου τῶν ἀνθρώπων χωρὶς τοῦτο νὰ ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀσκήσεως βίας ἢ πειθαναγκασμοῦ.

Εκλογαὶ 17/11/1974

* Το κείμενο του Ανδρέα Εμπειρικού πρωτοδημοσιεύτηκε στο:
Ανδρέας Εμπειρικός,
Ένα γράμμα, ένα ποίημα, μία δήλωση,
επιμέλεια Γιώργης Πετρομανωλάκης,
Άγρα, Αθήνα Χρυστούγεννα 2001
και αναδημοσιεύτηκε στο περιοδικό
Αρχειοτάξιο, τχ. 4 Ν. 2002, σ. 145-146.

Ευχαριστούμε τον Λεωνίδα Εμπειρικό
για την άδεια δημοσίευσής.